

«Якщо ти народжений без крил
не заважай їм вирости».

Габріель Шанель

ГАБРІЕЛЬ ШАНЕЛЬ – ЛЕГЕНДА МОДИ ХХ СТОЛІТТЯ

Вона перевернула типові для своєї епохи уяви про стиль, зшила для дам комфортний і елегантний одяг, відкинувши при цьому непотрібні кілометри тканини і мережив.

- ✿ Шанель також зняла з жінок корсет, який, на її думку, стискав тіло й не давав розвиватися м'язам.
- ✿ Вона завжди вважала, що на настрої людини впливають запахи, й подарувала світу знамениті парфуми «Шанель № 5».
- ✿ До Шанель чорний колір вважали кольором трауру, а вона зробила його кольором елегантності. Її маленька чорна сукня стала обов'язковою річчю у гардеробі кожної модниці.
- ✿ З її легкої руки стали популярні коротка стрижка, брюки й легке романтичне пальто.
- ✿ «Мода змінюється, а стиль – ніколи», – головний девіз кутюр'є, яка створювала речі, що не втрачають своєї актуальності з настанням нового сезону.
- ✿ Її друзями були найвеличніші люди свого часу: **Уінстон Черчілль, Пабло Пікассо, Сальвадор Далі, Сергій Дягилев, Ігор Стравинський.**

Однак життя Габріель Шанель було складним і заплутаним...

НЕПРОСТА ЮНІСТЬ

Народилася Габріель Боньор Шанель 19 серпня 1883 р. в Самюре (Франція). Її батько був ярмарковим торговцем. Коли Габріель виповнилося 12, померла її мати і батько віддав дочок до сирітського притулку в жіночому монастирі в Обазині. У обителі вихованкам викладали географію, історію, арифметику і Закон Божий. Аби забезпечити майбутнє сиріток, їх навчали також кулінарії й, певна річ, шиттю. Правда, воно було найелементарнішим (подовжити спідницю, облямувати скатертину, розшити серветку). За іронією долі, маленькій Габріель виконати таке завдання вдавалося не завжди: вона колола пальці, губила голки – й наслідок не завжди відповідав бажаному. І це не дивно: у притулку слід було робити рутинну роботу, а Шанель була народжена аби творити...

В 1902 р. Габріель направили на роботу до крамниці «Свята Марія», де продавалося придане для наречених. Вона мала приймати замовлення, підшивати сукні й продавати виставлений товар, з чим чудово впоралася...

ЯК НАРОДИЛАСЯ «КОКО»?

Молода і захоплена бажанням змінити свою участь у пошуках чогось більшого Шанель стає статисткою в одному з міських кафешантанів «La Rotonde» й умовляє на це свою нерозлучну подругу. Дівчата мали розважати публіку між виступами уже відомих у місті співачок. Тоді й з'явилося знамените прозвище «**Кок**», яке супроводжуватиме Габріель все її життя. У небагатому репертуарі Шанель було дві пісеньки, що користувалися великою популярністю у постійних відвідувачів закладу. Коли публіка викликала свою улюбленицю на «біс», вона дружно скандувала: «*Ко-ко! Ко-ко!*». Спочатку Габріель не подобалося це не зовсім звичне для дівчини прозвище, проте з роками воно настільки до неї прив'язалося, що фактично стало її другим ім'ям.

На ниві моди Шанель розпочала творити, придумуючи нові капелюшки. Її дратували складні моделі з пір'ям, квітами і різними дрібничками, які були в моді на початку ХХ століття.

Капелюшок від Шанель має бути простий, лаконічний і, певна річ, елегантний. Справи з продажу таких капелюшків пішли непогано. В цьому їй фінансово допоміг Етьєн Бальсан, офіцер у відставці, який був її шанувальником і постійним відвідувачем кафе, де співала Коко.

Спочатку клієнтками стають загальні знайомі їх, що приїздили до Руальє, а в 1910 р. Шанель відкриває в Парижі на вулиці Камбон у просторішому приміщенні своє ательє під сміливою назвою «Моди Шанель».

З часом її діловим партнером стає успішний бізнесмен Артур Кепел, який запропонував фінансову допомогу для відкриття крамниці капелюхів. Пізніше Габріель поверне Кепелу гроші, що взяла в позику на початку творчого шляху.

Популярність Шанель швидко зростає. Цілеспрямована і упевнена в собі, вона активно обертається у колі паризької богемки, залучаючи усе більше клієнтів. *Практичні та елегантні речі від Шанель користуються успіхом.*

В 1913 р. вона відкриває в Довілі свій бутик, у вітринах якого – *шовкові блузки; легкі куртки; шкіряні жакети, виконані на манер жокейських; матроски; плащі для прогулянки й багато інших, не зовсім звичних для жіночого гардероба того часу речей.*

Такими були перші кроки Коко Шанель, які загартували й без того її сміливий характер. Пізніше з'явиться *чорна сукня, чудові парфуми, сумочки та капелюшки*, – проте неповторний стиль Коко Шанель уже сформовано і він є надзвичайно популярним у вишуканої публіки.

Зручність – ось ключова ідея нової моди.

Коко Шанель, як і її мода, пережили дві світові війни, причому в кожну з них вона повела себе по-різному: якщо в Першу світову Габріель не стала закривати свою торговельну установу, то в 1939 р. на дверях бутика «Шанель» з'явився замок й випуск нових моделей її костюмів було припинено. Проте, це не означало, що Коко заховалася від проблем: вона просто дуже добре відчувала вимоги часу.

Будинок моди «Chanel», 1930 р.

Габріель завжди уміла пристосовуватися до обставин. Вона виставила у вітринах речі, що шила на себе. Крім того, з урахуванням воєнного часу, що не сприймав примхливості і манірності, вона спростила старі свої моделі (*віднині її капелюшки були зовсім без прикрас*).

Перед Коко встало завдання швидко пошити багато блузок і головних уборів для дам, що пішли працювати сестрами милосердя до госпіталю.

Восени 1914 р. Габріель присвятила себе паризькому ательє, правильно розрахувала дії й повернула ситуацію на свою користь. *Її очікував успіх.*

З початком Другої світової війни Габріель Шанель закриває швейне ательє, залишивши відкритим лише бутик з аксесуарами та парфумами. Таке рішення вона пояснить таким чином: *«Це був час не для суконь. У мене склалася уява, що епоха уходить, й що ніколи більше не шитимуть сукні...».*

Неможливо перелічити все те, що зробила для світової моди незрівнянна... в усьому! Коко Шанель.

Вона повністю перевернула уяви жінок про те, який мають мати вигляд і у що мають бути одягнені. До Шанель цінували примхливості, приносячи в жертву зручність і комфорт, – вона ж дала дамам свободу та елегантність водночас.

Завдяки їй на заміну рюшам і оборкам прийшли прості суворі лінії, що підкреслюють гідність й приховують недоліки фігури. Коко просто відкинула усе зайве, це було основним принципом її роботи.

Габріель не малювала ескізи на папері, а обгор- тала живу модель шматком матеріалу, відрізала ножицями зайве і заколювала голками.

Так народжувалися її геніальні ідеї.

«Художники костюмів працюють олівцем. Кравці – ножицями і шпильками: це зовсім інше», – мовила Коко.

МАЛЕНЬКА ЧОРНА СУКНЯ

Її Коко придумала в 1926 р. За однією з версій, це була данина пам'яті Артуру Кепелу, трагічну загибель якого Коко сильно переживала. Шанель не могла носити траур, бо не була його офіційною дружиною, тому в пам'ять про нього одягнула мод- ниць у маленьку чорну сукню.

Є й друга версія створення її, що не виключає першу.

Знамениті модельєри того часу шили убрання з довгими шлейфами і безліччю оборок, внаслідок чого такі сукні були незручними і важкими.

Одного разу, перебуваючи в «Гран Опера» на прем'єрі, Шанель споглядала убрання дам, в переважній частині створені її головним конкурентом Полем Пуаре. Партер рябів від безлічі квітів і пишних оборок. Тоді Коко вигукнула: *«Так далі тривати не може! Я їх усіх переодягну в чорне!»*.

Наступного дня Габріель взялася до роботи і незабаром світ вперше побачив маленьку чорну сукню, яка мала стати убранням на всі випадки життя.

Це – прямий виріб з крепдешину з довгими вузькими рукавами і простим напівкруглим вирізом.

Головна особливість – відсутність надлишків: ніяких оборок і торочок.

Сукня обов'язково має прикривати коліна (саме їх Шанель вважала найнекрасивішою частиною жіночого тіла).

Журналісти прозвали новинку «La Ford» – на честь найпопулярнішої в ту епоху марки автомобілів – й це було вельми символічно: обидва винаходи були сучасні, зручні й вишукані.

Так Шанель зробила кольором елегантності колір жалоби. Побачивши новинку, модниці спочатку назвали її *«анекдотом, казусом і навіть непорозумінням»*, проте уже за півроку вони ж стояли у черзі за цим убранням й замовляли його в ательє Коко.

Того ж таки 1926 р. журнал «Vogue» написав, що за цією сукнею – майбутнє, вона буде уніформою модниць усіх часів.

Дозволити собі таке убрання могла кожна жінка, незалежно від матеріального становища: адже досить мати подібну сукню, аби за допомогою різних комбінацій та аксесуарів створювати ансамблі на усі випадки життя.

СМІЛИВІ ВИРІШЕННЯ

Не менш знаменитим став і костюм від Шанель. Габріель запропонувала такі поєднання:

- ✿ Сукня з жакетом
- ✿ Блузка, жакет і спідниця
- ✿ Блузка, спідниця й пальто

Пізніше вона додасть до них брюки – й усе це стане костюмом «від Шанель».

Коко відмовилась від підкладки, у такий спосіб полегшивши крій, зробила жакети такими ж м'якими, як кардигани.

Костюм від Коко можна було одягнути до офісу і на прогулянку, а ввечері піти на коктейль. Такі костюми носили найвідоміші жінки світу: леді Діана, Жанна Моро, Кароль Буке.

Принцеса Монако одягнула костюм «від Шанель» у день свого весілля, а Селін Діон вибрала його для двох концертів.

Період особистих відносин Габріель з російським князем Дмитром Павловичем Романовим подарував світу російську колекцію.

Ніхто у Франції раніш не носив пальто на підкладці з соболя, хутровими були лише коміри.

З гардероба князя Коко перейняла сорочку з розшитим коміром і манжетами й зробила цю модель жіночою. Носити її слід було з прямою спідницею, на паризький манер. Модель користувалася величезним успіхом. Через велику кількість замовлень прийшлося спеціально відкривати майстерню вишивки. Коко продовжувала запозичувати з чоловічого гардероба те, що раніш ніхто й не міг уявити на жінці.

Стиль «Шанель», використований у виготовленні одягу, вперше дав змогу застосовувати предмети чоловічого гардероба в жіночому убранні.

Ще під час її особистих відносин з Етьєном Бальсоном вона носила його сорочки і брюки для верхової їзди. Саме Етьєн поставив її ногу в стремена – як у прямому, так і в переносному сенсі цього слова. Відчувши комфорт «чоловічого» одягу, Габріель подарувала його жінкам усього світу.

А під час роману Шанель з герцогом Вестмінстерським народжується «англійський» стиль. Тканина шотландських поміщиків – **твид** – стає матеріалом для костюма, у гардеробі модних дам з'являється светр, який до того у Британії носили лише спортсмени. Крім того, Коко пропонує носити пуловер з прикрасами.

ХАЙ ЖИВЕ... БІЖУТЕРІЯ!

Коко Шанель вперше увела моду на біжутерію, носити яку до неї вважалось справою, у вищому світі, непристойною. Будучи володаркою безлічі коштовних прикрас, якими її обдаровували багаті шанувальники, вона надала перевагу штучним каменям і зробила їх частиною убрання кожної жінки.

Щодо золота і дорогоцінних каменів Шанель часто-густо відзивалась саркастично:

«Найкрасивіші прикраси спонукають мене думати про зморшки, про в'ялу шкіру багатих удів, про кістляві пальці, про смерть, про заповіти...».

На її думку, одягати їх було *«усе рівно, що носити навколо шиї банківський чек».*

Габріель вважала, що прикраси мають бути доповненням убрання, милим подарунком близькій людині, а не предметом заздощів решти жінок. Вона оголосила війну тим дамам, які носили справжні прикраси з тим, аби виставити на показ багатство чоловіків чи коханців.

Починаючи з 1922-1923 рр., Коко розпочинає виготовлення штучних коштовностей, які сама називає *«фантазійною біжутерією».* Велику допомогу в цьому їй надав Поль Іріб – стиліст і художник, який колись співпрацював з Полем Пуаре. Він вигадував і малював ескізи майбутніх прикрас.

У цій роботі Коко багато допомагав і Етьєн де Бомонт, який створив безліч ескізів і розповів як виготовляють ці прикраси.

Цікаво, що ця людина, яка у роки початку кар'єри Шанель не бажала запрошувати на свої бали «кравчиху», тепер стала її найманим співробітником. Офіційна посада Бомонта – консультант з розробки біжутерії Шанель.

Незмінне поєднання чорного і білого, нитки штучних перлів, капелюшок і сигарета – усе, що стало символом її епохи – як і сама Коко.

Знаменита фотографія Коко Шанель (зроблена в 1935 р.)

З 1929 по 1937 р. для Коко ескізи створював італійський герцог Фулько ді Вердура. Разом з ним вона відродила традицію браслетів з чорної та білої емалі, прикрашених мальтійським хрестом; створила серію прикрас, навіяних епохою Відродження і барокко.

Деякий час з Шанель співпрацював Франсуа Гюго – правнук великого письменника.

В 1950 – 1960-ті рр.. Коко створювала прикраси за допомогою таких професіоналів, як Мейсон Гріпуа та Робер Гуссенс. Шанель стала по-новому носити перли.

Вона була закохана у цей мінерал, його білизна і шляхетність дали змогу створити каблучки й кольє неповторної краси. Аби підкреслити вишукану простоту, Габріель запропонувала використовувати перли не абсолютно округлої, а природної форми. Уведені нею в моду довгі нитки перлів, що чергувалися з позолоченими ланцюжками, залишалися популярними ще довгий час по смерті Шанель.

Саме вона першою одягла перлові нитки поверх пуловера, й незабаром її приклад наслідували тисячі жінок.

«Перли завжди праві», – мовила Шанель.

«ШАНЕЛЬ № 5»

Одного разу **Мерилін Монро** запитали, що вона одягає, коли лягає спати. Актриса відповіла: – «Шанель № 5». Чи потрібен інший доказ популярності чергової зухвалої новинки від Коко?

«Шанель № 5» – парфуми, що мали абсолютно новий запах, про який Коко зауважила, що створила «парфуми для жінки, які пахнуть, як жінка». Варто зазначити, число «п'ять» Шанель загалом вважала

щасливим ще з дитячих років, проведених в Обазині.

До останніх років життя Габріель мала немалий прибуток від продажу знаменитих парфумів, а усі наступні новинки викликали незаперечний захват і неабиякий інтерес.

СУМКА 2.55

Сьогодні сумки і клатчі від «Chanel» є одними з найпопулярніших та дорогих аксесуарів.

Історія їх створення розпочалася в далекому 1955 р., коли Коко вийшла у світ з чорною прямокутною сумочкою на довгому металевому ланцюжку.

За словами Шанель, вона зробила таку сумочку для себе: їй набридло носити в руках радикюлі й постійно їх губити. Нову ж сумочку можна було повісити на плече, вивільнивши руки, що було дуже зручно для ділової жінки.

До Коко ні один Будинок мод не дозволяв собі такої зухвалості: ремені через плече вважали ознакою дешевих товарів.

Нову сумочку названо 2.55 – на честь року її створення – й вона відразу ж була визнана паризькими модницями.

Деякий час Будинок моди навіть змушений був відмовлятися від замовлень, бо не встигав виготовляти такі сумочки у необхідній кількості. Перші моделі шили з тканини: шовку й джерсі, а потім Габріель вирішила виготовляти їх із шкіри ягняти, яка, більше за інших, нагадує своєю фактурою тканину й придатна для збереження первісного дизайну.

Перші екземпляри сумки 2.55 мали «замок мадемуазель», пізніше, в 1980-х, з'явився замок з логотипом «Chanel»: дві літери «С», що перехрещують й дивляться у різні боки.

ВІРНІСТЬ ПРИНЦИПАМ

Коко Шанель продовжувала працювати усе своє життя.

Її нові костюми не сходили зі сторінок модних журналів.

Габріель пішла з життя на вісімдесят восьмому році – 10 січня 1971 р., в мансарді готелю «Ритц».

В її гардеробі знайшли усього три вишуканих убрання.

За бажанням Коко, її поховали на цвинтарі в Лозанні.

Шанель судилося залишитися самотньою, робота стала сенсом усього її життя.

Нині паризький Будинок мод «Chanel», очолюваний з 1983 р. дизайнером **Карлом Лагерфельдом**, продовжує традиції, колись створені Коко Шанель.

Деякі моделі доопрацьовують, решту створюють наново, проте стиль **Габріель Шанель** акуратно зберігається її послідовниками.

«Якщо Вас уразила красою якась жінка, проте Ви не можете пригадати, у що вона була одягнена, – значить, вона була одягнена ідеально».

Коко Шанель